

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES
Ensenyament de Dret
(Pla 1992)

DESENVOLUPAMENT DEL DRET COMUNITARI

Segon Quadrimestre
Curs 2002-2003

Assignatura Optativa de segon cicle
Crèdits Totals: 4,5

PROFESSORS:

Dr. Antoni Pigrau Solé

Sra. Susana Borràs Pentinat

Sr. Santiago Castellà Surribas

Sr. Alfonso González Bondia (Professor que imparteix
l'assignatura)

ENSENYAMENT DE DRET
PLA D'ESTUDIS 1992

CURS 2002-2003

SEGON QUADRIMESTRE

ASSIGNATURA OPTATIVA

CRÈDITS: 4,5 (2,5 teòrics + 2 pràctics)

**Desenvolupament de Dret Comunitari Europeu:
(Acció exterior de la Unió Europea)**

Professors de l'àrea de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals

Dr. Antoni PIGRAU SOLÉ

Sra. Susana BORRÁS PENTINAT

Sr. Santiago CASTELLÀ SURRIBAS

Sr. Alfonso GONZÁLEZ BONDIA (professor que imparteix l'assignatura)

OBJECTIUS

L'assignatura optativa *Desenvolupament del Dret Comunitari Europeu* ha estat concebuda com a un complement de l'assignatura troncal *Institucions de Dret Comunitari Europeu*. De les diferents matèries que podrien tractar-se, aquesta assignatura es centrarà en l'acció exterior de la Unió Europea. Actualment, la Unió Europea constitueix un actor rellevant de les relacions internacionals com a conseqüència de la seva consolidació interna i del desenvolupament de la seva projecció exterior.

L'objectiu d'aquesta assignatura és l'anàlisi tant del marc jurídic que regula l'acció exterior de la Unió Europea, com del paper que aquesta desenvolupa actualment en la societat internacional. Des d'aquest punt de vista, cal analitzar els principals aspectes de la caracterització dual, comunitària i de cooperació, de la Unió Europea.

D'una part, la Comunitat Europea ha desenvolupat tradicionalment una àmplia activitat exterior principalment amb la política comercial comuna i la política de cooperació al desenvolupament a través de la celebració de tractats internacionals, del dret de legació actiu i passiu i de la participació en diverses organitzacions internacionals.

D'una altra part, el Tractat de la Unió Europea ha reforçat aquestes activitats amb la creació de la Política Exterior i de Seguretat Comuna. Es tracta d'un mecanisme de cooperació intergovernamental que pretén dotar la Unió Europea d'una presència més activa a la societat internacional, complementant des d'un punt de vista polític les relacions essencialment econòmiques que existien fins aquell moment. Així, mitjançant els instruments específics de la PESC, la Unió Europea està realitzant accions a diferents zones del planeta en matèries tan variades com el desarmament, la protecció dels drets humans, la resolució dels conflictes armats, l'ajut humanitari o els processos de democratització i d'estabilització regional.

**PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT DE DRET COMUNITARI EUROPEU
(ACCIÓ EXTERIOR DE LA UNIÓ EUROPEA)**

Lliçó 1.- Aproximació a l'acció exterior de la Unió Europea. La distinció entre els actors: la Unió Europea, les Comunitats Europees i els Estats membres. La distinció entre les relacions exteriors comunitàries i la Política Exterior i de Seguretat Comuna. Els principis de l'acció exterior de la Unió Europea.

Lliçó 2.- Les relacions exteriors de les Comunitats Europees. La naturalesa jurídica de les Comunitats Europees. Aproximació al contingut jurídic de la personalitat de les Comunitats Europees. La determinació de les competències comunitàries en matèria de relacions exteriors. Les relacions entre les competències comunitàries i les competències estatals.

Lliçó 3.- L'estatut jurídic de les Comunitats Europees (I). La representació internacional de les Comunitats Europees. Privilegis i immunitats de les Comunitats Europees. Les relacions entre les Comunitats Europees i els organismes internacionals. La responsabilitat internacional de les Comunitats Europees.

Lliçó 4.- L'estatut jurídic de les Comunitats Europees (II): la conclusió d'acords internacionals. El procediment de conclusió d'acords internacionals per les Comunitats Europees. La tipologia d'acords internacionals. Els efectes jurídics dels acords internacionals celebrats per les Comunitats Europees.

Lliçó 5.- La política comercial comuna. La noció de política comercial comuna. Les competències de la Comunitat Europea en matèria de política comercial. Els instruments autònoms de la Política comercial. Els instruments convencionals de la Política comercial. Les relacions de les Comunitats Europees amb l'Organització Mundial del Comerç (OMC) i la Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (UNCTAD).

Lliçó 6.- La política de cooperació al desenvolupament (PCD). La competència de la Comunitat Europea en matèria de cooperació al desenvolupament. Els objectius i els principis de la PCD. Els instruments de la PCD: especial referència als acords d'associació. La participació de les Comunitats Europees en el sistema mundial de cooperació al desenvolupament. El sistema comunitari de cooperació al desenvolupament amb diferents grups regionals: especial referència als països ACP, mediterranis i d'Amèrica Llatina.

Lliçó 7.- L'acció exterior de les Comunitats Europees en l'àmbit d'altres polítiques. La política de pesca. La política de transports. La projecció exterior de la Unió Econòmica i Monetària. La política de protecció del medi ambient. La política de recerca i desenvolupament tecnològic.

Lliçó 8.- La Política Exterior i de Seguretat Comuna (PESC). Antecedents: la Cooperació Política Europea. Conceptualització de la PESC: objectius, principis i àmbit material d'acció. Marc normatiu i operatiu de la PESC. Les principals realitzacions en l'àmbit de la PESC.

Lliçó 9.- La política de seguretat i defensa de la Unió Europea. La delimitació material de la política europea de seguretat i defensa. La Unió Europea en el marc de l'arquitectura europea de seguretat i defensa. La participació dels Estats en les activitats de la política europea de seguretat i defensa. Les principals realitzacions en aquest àmbit.

BIBLIOGRAFIA Bàsica

- ABELLÁN, V. i VILÀ, B. (dirs.): *Lecciones de Derecho Comunitario Europeo*, 3ra. ed., Ariel, Barcelona, 1998.
- ANDRÉS SAENZ DE SANTAMARÍA, M. P.; GONZÁLEZ VEGA, J. i FERNANDEZ PÉREZ, B.: *Introducción al derecho de la Unión Europea*, 2na. ed., Eurolex, Madrid, 1999.
- AZNAR GÓMEZ, M.J.: "¿Es posible una identidad europea de defensa? Aspectos recientes de la evolución normativa e institucional", *Revista Española de Derecho Comunitario Europeo*, núm. 3, 1998, pp. 619-638.
- BARBÉ, E. (coord.): *Política exterior europea*, Ariel, Barcelona, 2000.
- FRID, R.: *The relations between the EC and International Organizations*, Kluwer International Law, La Haia/Boston/Londres, 1995.
- GALLET, B.: *La politique étrangère commune*, Economica, París, 1999.
- GONZÁLEZ ALONSO, L.N.: *Política comercial y relaciones exteriores de la Unión Europea*, Técnos, Madrid, 1998.
- LÓPEZ ESCUDERO, M. i MARTÍN Y PÉREZ DE NANCLARES, J.: *Derecho Comunitario Material*, McGraw-Hill, Madrid, 2000.
- MACLEOD, I.; HENDRY, I.D. i HYETT, S.: *The external relations of the European Communities*, Clarendon Press, Oxford, 1996.
- MANGAS MARTÍN, A.: *Tratado de la Unión Europea, Tratados constitutivos de las Comunidades Europeas y otros actos básicos de Derecho Comunitario*, 9na. ed., Biblioteca de textos legales, Técnos, Madrid, 2001.
- MANGAS MARTÍN, A. i LIÑÁN NOGUERAS, D.J.: *Instituciones y derecho de la Unión Europea*, 2na. ed. McGraw-Hill, Madrid, 1999.
- MARIÑO MENÉNDEZ, F. M. (ed.): *Acción exterior de la Unión Europea y Comunidad Internacional*, Universidad Carlos III de Madrid/Boletín Oficial del Estado, Madrid, 1998.
- SOBRINO HEREDIA, J.M.: "La comunitarización de la política de cooperación al desarrollo en el Tratado de la Unión Europea", *Mélanges Pierre Vellas: Droit et relations internationales*, Pedone, París, 1996, pp. 329-349.
- STEIN, E.: "External relations of the European Community: Structure and Process", *Collected Courses of the European Law*, 1990, vol. I, book 1, pp. 115-188.
- TORRENT, R.: *Derecho y Práctica de las Relaciones Exteriores de la Unión Europea*, Cedecs, Barcelona, 1998.

SISTEMA D'AVUACIÓ

La qualificació final serà el resultat d'una ponderació conjunta de les activitats pràctiques realitzades durant el curs i de la realització d'un examen final de tipus teòric. La qualificació resultant tant de la participació en activitats relacionades amb diferents aspectes de l'assignatura, com de l'assistència i l'aprofitament de les classes pràctiques suposarà un 45% de la qualificació final.

Els estudiants que decideixin no seguir el sistema d'avaluació continuada de la part pràctica, hauran de fer un examen final amb dues parts: una teòrica que suposarà el 55% de la qualificació final i la resolució d'un cas pràctic que computarà el 45% restant.